

TARTUNTATAUTILAIN 58 §:N MUKAINEN PÄÄTÖS ETELÄ-SAVON JA ITÄ-SAVON SAIRAANHOITOPIIRIEN KUNTIEN ALUEILLE

Merkitään

Itä-Suomen aluehallintovirasto korjaa 8.3.2021 antamaansa päätöstä ISAVI/2001/2021 hallintolain 51 §:n nojalla. Päätöksessä on ilmeinen kirjoitusvirhe siltä osin, kuin sivun 11 toiseksi viimeisestä kappaleesta on puuttunut sana *järjestämiseen*.

ASIAN TAUSTAA

Valtioneuvosto on 25.2.2021 (STM/2021/32) tehnyt periaatepäätöksen hybridistrategian toimintasuunnitelman täydennyksessä tarkoitetun tason kaksi käyttöönotosta.

KUULEMINEN

Kuuleminen olisi saattanut vaarantaa tämän päätöksen tarkoituksen toteutumisen, ja siitä johtuva viivästyminen olisi aiheuttanut huomattavaa haittaa ihmisten terveydelle ja yleiselle turvallisuudelle, minkä vuoksi hallintolain (434/2003) 34 §:n 2 momentin 4 kohdan nojalla asiassa ei ole suoritettu kuulemista.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU JA PERUSTELUT

Määräys

Itä-Suomen aluehallintovirasto määrää tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin nojalla Etelä-Savon ja Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntien alueilla sijaitsevien oppilaitosten tilat suljettavaksi siten, ettei tiloja saa käyttää vuosiluokkien 7-9 opetuksen eikä perusopetuslain mukaisen lisäopetuksen järjestämiseen.

Edellä mainittuja tiloja voidaan kuitenkin käyttää vuosiluokkien 7-9 sekä lisäopetuksen kaikkien perusopetuslain 17 §:ssä tarkoitettujen erityisen tuen päätöksen saaneiden oppilaiden, 25 §:n 2 momentissa tarkoitettujen pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaiden

sekä 5 §:ssä tarkoitettujen valmistavan ja joustavan perusopetuksen oppilaiden opetuksen järjestämiseen sekä yksilöllisen tarveharkinnan perusteella myös muun oppilaan välttämättömään lähiopetukseen.

Lisäksi tiloja voidaan käyttää lähiopetuksessa olevien oppilaiden oppilashuoltoon ja ateriointiin sekä etäopetuksessa olevien oppilaiden opettamiseen etänä.

Tiloja voidaan käyttää myös perusopetuslain 16, 16 a, 17 ja 17 a §:ssä tarkoitetun oppimisen tuen, 31 §:n 1 momentissa säädettyjen palvelujen ja etuuksien sekä 31 a §:ssä tarkoitetun oppilashuollon järjestämiseen etäopetuksessa oleville oppilaille kulloistenkin olosuhteiden mukaisesti huomioiden kuitenkin koronavirusepidemian rajoittaminen. Tiloja voidaan käyttää myös etäopetuksessa olevan oppilaan perusopetuslain 31 §:n 2 momentin mukaiseen ateriointiin yksilökohtaisen harkinnan pohjalta perustellusta syystä. Tiloja voidaan käyttää myös yhteishakuun liittyvään ohjaukseen.

Opetuksessa, joka toteutetaan lähiopetuksena, tulee huolehtia oppilaiden ja opetushenkilöstön turvallisuudesta tila- ja hygieniajärjestelyin.

Määräys on voimassa 10.3.-28.3.2021.

Perustelut

Keskeiset säännökset

Tartuntatautilain (1227/2016) 58 §:n 1 momentin mukaan kun laajaa tartunnan vaaraa aiheuttava yleisvaarallinen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäilty tartuntatauti on todettu tai sen esiintyminen on perustellusti odotettavissa, kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voi päättää toimialueellaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden, oppilaitosten, päiväkotien, asuntojen ja vastaavien tilojen sulkemisesta sekä yleisten kokousten tai yleisötilaisuuksien kieltämisestä. Edellytyksenä on lisäksi, että toimenpide on välttämätön yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Aluehallintovirasto voi tehdä alueellaan vastaavat päätökset silloin, kun ne ovat tarpeen usean kunnan alueella. Pykälän 3 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitetut päätökset tehdään enintään yhden kuukauden ajaksi. Toimenpiteet on heti lopetettava, kun tartunnan vaaraa ei enää ole.

Tartuntatautilain 8 § 3 momentin mukaan aluehallintoviraston ja sen toimialueen sairaanhoitopiirien kuntayhtymien on tehtävä yhteistyötä tartuntatautien torjunnassa. Aluehallintovirasto tekee tässä laissa säädetyt hallinnolliset päätökset käyttäen hyväksi sairaanhoitopiirin kuntayhtymän, erityisvastuualueen ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntemusta.

Tartuntataudeista annetun valtioneuvoston asetuksen (146/2017, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella 69/2020) 1 §:n 1 momentin 14

kohdan mukaan muu uuden koronavirustyyppin aiheuttama vaikea infektio on yleisvaarallinen tartuntatauti.

Valtakunnallinen ohjaus

Valtioneuvosto on periaatepäätöksellään 3.9.2020 (VNK/2020/106) puoltanut sosiaali- ja terveysministeriön tekemää toimintasuunnitelmaa hybridistrategian mukaisten suositusten ja rajoitusten toteuttamiseen COVID-19-epidemian ensimmäisen vaiheen jälkeen (sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2020:26). Suunnitelmassa epidemian hallinnan lähtökohdina ovat paikallisten ja alueellisten viranomaisten tartuntatautilain mukaisesti tekemät toimet ja päätökset.

Valtioneuvoston 23.10.2020 (STM/2020/192) tekemä periaatepäätös hybridistrategian toimintasuunnitelman toimeenpanoon liittyvistä suosituksista sisältää valtakunnalliset ja alueelliset suositukset, joilla tuetaan alueellisia toimia epidemian leviämisen estämiseksi ja vaikutetaan siihen, että epidemia saadaan mahdollisimman nopeasti hillittyä.

Valtioneuvosto on 22.12.2020 (STM/2020/274) tehnyt periaatepäätöksen päivitetyn toimintasuunnitelman antamisesta hybridistrategian mukaisten suositusten ja rajoitusten toteuttamiseen COVID-19-epidemiassa tammi-toukokuussa 2021 sekä periaatepäätöksellään 26.1.2021 (STM/2021/12) puoltanut sitä, että sosiaali- ja terveysministeriö tekee hybridistrategian toteuttamisesta annettuun toimintasuunnitelmaan täydennyksen.

Hallitus on linjannut rajoitusten tiukentamisesta neuvottelussaan 24.2.2021. Ne koskevat kolmen viikon ajan 8. – 28.3.2021 epidemian kiihtymis- ja leviämisvaiheessa olevia alueita eli käytännössä lähes koko maata. Hallitus on linjannut, että toinen aste ja peruskoulun yläkoulut siirtyvät etäopetukseen em. ajanjaksona kiihtymis- ja leviämisvaiheessa olevilla alueilla. Lisäksi yli 12-vuotiaiden ryhmäharrastustoiminta keskeytetään. Samalla on kerrottu, että hallitus tuo eduskunnalle esityksen ravintoloiden sulkemiseksi 8. – 28.3.2021.

Valtioneuvosto on 25.2.2021 (STM/2021/32) tehnyt periaatepäätöksen hybridistrategian toimintasuunnitelman täydennyksessä tarkoitetun tason kaksi käyttöönotosta. Sosiaali- ja terveysministeriö on 25.2.2021 (VN/4947/2021) päivittänyt hybridistrategian toimintasuunnitelman ja sen liitteenä aiemmat ministeriöiden toimenpidesuosituksien eri epidemiavaiheisiin sekä 1.3.2021 (VN/5229/2021) antanut ohjauskirjeen koskien tason kaksi käyttöönottoa ja siihen liittyviä rajoitustoimenpiteitä virusmuunnoksen ja epidemian leviämisen estämiseksi.

Sosiaali- ja terveysministeriön ohjauskirjeessä 1.3.2021 todetaan, että siinä lähemmin yksilöidyillä alueilla (mukaan lukien Itä-Savo) tulee 8.3.2021 lukien ottaa käyttöön kirjeessä mainitut tason kaksi lisätoimenpiteet, siten kuin toimintasuunnitelman täydennyksessä 26.1.2021 ja ministeriön 25.2.2021 päivitetyn hybridistrategian toimintasuunnitelman

osassa 3 sekä liitteessä 4 todetaan. Viimesijaisena toimena tehdään tartuntatautilain 58 §:n ja perusopetuslain 20 a §:n mukaiset päätökset peruskoulun vuosiluokkien 7-9 tilapäiseen etäopetukseen siirtymisestä.

Sosiaali- ja terveysministeriö on 5.3.2021 aluehallintovirastoille lähettämällä kirjeellä täsmentänyt 1.3.2021 annetun ohjauskirjeen tulkintaa etäopetuksen viimesijaisuuden osalta todeten seuraavaa: Jokaisen ohjauskirjeessä kuvatun toimivaltuuden käyttö harkitaan itsenäisesti ja rinnakkain. Siten se, ettei jotain luettelon toimenpidettä syystä tai toisesta ole otettu käyttöön (esim. 58 d ja g, joilla lakisääteiset soveltamiskriteerit), ei estä harkintaa jonkin toisen luettelossa seuraavan toimenpiteen käyttöönotosta.

Valtioneuvosto on todennut 1.3.2021 yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa Suomen olevan poikkeusoloissa koronavirusilanteen vuoksi. Valtioneuvosto päätti yleisistunnossaan maanantaina 1. maaliskuuta, että maassa vallitsevat valmiuslain 3 §:n 5 kohdassa tarkoitetut poikkeusolot. Suomessa covid-19-tautitapausten määrä ja ilmaantuvuus ovat kohonneet helmikuun 2021 alun jälkeen erittäin nopeasti. Muuntuksen koronaviruksen aiheuttamat tartunnat ovat selvästi lisääntyneet, mikä voi jo osaltaan kiihdyttää epidemian kasvua ja johtaa sairaala- ja tehohoidon merkittävään kuormittumiseen, jos tartuntojen määrää ei saada käännettyksi laskuun.

Sosiaali- ja terveysministeriö on kirjeessään 5.3.2021 (VN/5896/2021) suositellut, että myös Etelä-Savon alue ottaa välittömästi käyttöön hybridistrategian toimintasuunnitelman sekä sen täydennyksen mukaiset leviämisvaiheen toimet (ml. tartuntatautilain uudet valtuudet) ja lisätoimet. Suosituksen perusteena on alueella täyttyvät kiihtymisvaiheen kriteerit.

Opetusjärjestelyt ja oppilaan oikeuksien toteuttaminen

Jokaisen oikeudesta maksuttomaan perusopetukseen on säädetty Suomen perustuslain (731/1999) 16 §:n 1 momentissa. Perusopetuksen järjestämisestä on säädetty perusopetuslaissa (628/1998) ja sen nojalla annetuissa asetuksessa ja määräyksissä.

Perusopetuksessa opetuksen järjestäjä siirtyy perusopetuslakiin lainmuutoksella (1191/2020) lisätyn 20 a §:n mukaisiin poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin, kun tartuntatautilain mukainen tartuntatautiviranomainen antaa tartuntatautilain 58 §:n nojalla päätöksen opetukseen käytettävien tilojen sulkemisesta osittain tai kokonaan, tai jos opetuksessa ei voida noudattaa päätökselle mahdollisesti asetettuja ehtoja. Tartuntatautilain 58 §:n mukaisen päätöksen edellytyksenä on, että päätös on välttämätön taudin leviämisen estämiseksi.

Opetuksen järjestäjät tekevät päätöksen perusopetuslain 20 a §:n mukaisiin poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin siirtymisestä niiltä osin kuin

oppilaitostilojen käyttöä on tartuntatautilain 58 §:n nojalla rajoitettu. Oppilaan oikeus perusopetuslain mukaiseen opetukseen tulee turvata poikkeuksellisten opetusjärjestelyiden aikana perusopetuslaissa ja sen nojalla säädetyn ja määrätyn mukaisesti. Opetuksessa tulee noudattaa tuntijakoa ja opetussuunnitelman perusteita. Opetuksen järjestäjällä on velvollisuus järjestää perusopetuslain 16, 16 a, 17 ja 17 a §:ssä tarkoitettua oppimisen tukea sekä 31 §:ssä säädettyjä palveluja ja etuuksia sellaisilla toteuttamistavoilla kuin se on olosuhteisiin nähden mahdollista toteuttaa. Opetuksen järjestäjällä on velvollisuus muuna kuin lähiopetuksena annettavassa opetuksessa antaa kaikille oppilaille maksuton ateria.

Yleinen epidemiatilanne

Terveystieteiden tutkimuskeskuksen (THL) hybridistrategian seurannan valtakunnallisen tilannearvion mukaan valtakunnallinen epidemiatilanne heikentyi nopeasti marraskuussa 2020. Syksyn ja talven aikana alueelliset tilanteet ovat muuttuneet nopeasti. Marras-joulukuun taitteessa tapausmäärät saavuttivat sen hetkisen huippunsa, jolloin tapauksia todettiin yli 3100 viikossa. Joulukuun aikana tapausmäärät laskivat, mutta ne jäivät korkealle tasolle ja kääntyivät uudelleen kasvuun tammikuun loppupuolella.

Koronavirusepidemia on helmikuun puolivälin jälkeen lähtenyt uudelleen kiihtymään, ja epidemiatilanne on merkittävästi heikentynyt viime viikkojen aikana Suomessa. Samalla sairaalahoidon tarve on voimakkaasti kasvanut. Viikolla 8 (ajalla 22.2.-28.2.) todettiin yhteensä yli 3900 uutta tapausta, mikä on noin 400 tapausta enemmän kuin edellisellä viikolla. Tämä yli 3900 tapausta on suurin viikkotason määrä, mikä Suomessa on koko epidemian ajalla raportoitu.

Uusia tapauksia todetaan sekä tunnetuissa tartuntaketjuissa että niiden ulkopuolella. Virusta esiintyy väestössä joka puolella Suomea. Testeihin on viime viikkojen aikana hakeuduttu selvästi useammin kuin vuodenvaihteessa, mutta positiivisten näytteiden osuus testatuista näytteistä on silti kasvanut tapausmäärien kasvun myötä. Koko maassa uusien tartuntojen tartunnanlähde saatiin selvitettyä suuressa osassa, noin 59 %:ssa tapauksista. Tartuntoja todetaan eniten työikäisillä, tällä hetkellä varsinkin nuorilla aikuisilla.

Tämänhetkistä epidemiatilannetta luonnehtivat suuret alueelliset erot. Valtaosalla alueista, 16:lla alueella, tautitapausten ilmaantuvuus on kasvanut, kun verrataan viimeistä kahden viikon jaksoa edeltävään 14 päivään. Erityisesti Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin alueella koronavirusepidemiatilanne on heikentynyt merkittävästi viime viikkoina. Alueista myös Ahvenanmaalla tilanne on heikentynyt nopeasti. Väestömäärältään pienillä alueilla ilmaantuvuus voi hetkellisesti nousta hyvinkin korkeaksi epidemiatilanteen heikentyessä, ja vastaavasti palautua myös

takaisin rauhallisemmalle tasolle, jos tilanne saadaan alueellisesti hallintaan. Enää vain viidellä alueella ilmaantuvuus on pysynyt samoissa lukemissa tai laskenut.

THL:n tilannearvioraportin mukaan leviämisvaiheen alueita ovat Helsingin ja Uudenmaan (HUS), Etelä-Karjalan, Päijät-Hämeen, Kanta-Hämeen, Varsinais-Suomen, Satakunnan ja Vaasan sairaanhoitopiirit sekä Ahvenanmaan maakunta. Kiihtymisvaiheen alueita ovat Kymenlaakson, Pirkanmaan, Etelä-Pohjanmaan, Etelä-Savon, Itä-Savon, Pohjois-Pohjanmaan, Lapin ja Länsi-Pohjan sairaanhoitopiirit. Perustason alueita ovat Keski-Suomen, Keski-Pohjanmaan, Pohjois-Savon, Pohjois-Karjalan ja Kainuun sairaanhoitopiirit.

Hiihtolomaviikkojen aikana matkailu lisää taudin leviämisen todennäköisyyttä myös alueille, joissa tautitilanne on rauhallisempi. Usean sairaanhoitopiirin alueella on raportoitu joukkoaltistumisia, joista on käynnistynyt tartuntaketjuja. Osa uusista tartuntaketjuista olisi mahdollisesti voitu estää suositusten ja rajoitusten huolellisella noudattamisella. Myöhäinen testiin hakeutuminen on joissain tapauksissa johtanut laajojen tartuntaketjujen syntymiseen ja vaikuttanut sairaalahoidon tarpeen kasvuun. Tapausmäärien kasvaessa tartunnan jäljitys on osalla alueista viivästynyt. Tämä kiihdyttää osaltaan epidemiaa, jos jatkotartuntoja ei saada viiveiden vuoksi estettyä.

Sairaalahoidossa olevien covid-19-potilaiden määrissä on päiväkohtaista vaihtelua, mutta valtakunnallisestisairaalahoidon kuormitus on viimeisten viikkojen aikana jyrkästi kasvanut. Myös tehohoidon tarve on kasvanut viimeisen parin viikon aikana, mutta tehohoidon kapasiteetti ei valtakunnallisesti ole ollut uhattuna. Sairaalahoidon tarpeen ja siten vakavien tautimuotojen kehitystä on syytä seurata tiiviisti.

Muuntuneet koronavirukset, eli virusvariantit, saattavat poiketa ominaisuuksiltaan aiemmin levinneestä viruskannasta. Useita eri koronavirusvariantteja kiertää maailmanlaajuisesti. Erityisesti Britanniassa havaitun virusvariantin (B.1.1.7) leviäminen herättää huolta. Tähän mennessä Suomessa on ilmoitettu 1274 muuntuneen koronaviruksen aiheuttamaa tapausta. Näistä 1205 on Britannian virusvarianttia, 68 Etelä-Afrikan virusvarianttia ja yksi niin sanottua Brasilian virusvarianttia. Virusvarianttien leviämistä Suomeen on pyritty torjumaan muun muassa tehostamalla torjuntatoimia rajoilla sekä rajoituksin ja suosituksin.

Valtioneuvosto on 1.3.2021 todennut yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa Suomen olevan poikkeusoloissa koronavirustilanteen vuoksi. Raportissa esitetyt havainnot epidemiatilanteen nopeasta, merkittävästä heikentymisestä edellyttävät tartuntojen tehokasta estämistä välittömästi sekä tulevien viikkojen ja kuukausien aikana. Epidemiaa torjutaan poikkeusoloissakin ensisijaisesti tartuntatautilain nojalla paikallisin ja alueellisin toimenpitein. Epidemiatilanteen heikentymiseen on nykyisessä tilanteessa reagoitava nopeasti ja ennakoivasti ottamalla alueilla

käyttöön kaikki tehokkaat, välttämättömät ja oikeasuhtaiset epidemiologisesti tarkoituksenmukaiset toimenpiteet. Kattavilla rajoitustoimilla sekä tehokkaalla testauksella ja nopealla tartunnanjäilytyksellä voidaan hillitä epidemian leviämistä myös siinä tapauksessa, että kyseessä ovat muuntovirukset. Tilanteen merkittävän heikentymisen vuoksi voidaan kuitenkin joutua harkitsemaan vielä järeämpiä keinoja tartuntojen estämiseksi ja terveydenhuollon kantokyvyn turvaamiseksi.

Koronavirus tarttuu varsinkin pitkäkestoisessa lähikontaktissa tehokkaasti. Jokainen voi omalla toiminnallaan hidastaa koronaviruksen leviämistä. Tässä epidemiatilanteessa on ensisijaisen tärkeää vähentää lähikontakteja voimakkaasti ja lievienkin koronavirustautiin sopivien oireiden ilmetessä on hakeuduttava heti testiin. Uusien virusmuunnosten tarttumista ihmisestä toiseen voidaan estää samoilla keinoilla kuin väestössä jo aiemmin esiintyneen koronaviruksen leviämistä.

Koronavirusrokotukset etenevät hyvin kaikilla erityisvastuualueilla. THL raportoi päivittäin tietoa rokotusten etenemisestä verkkosivuillaan. Potilastietojärjestelmien tiedonsiirrossa on vielä paikoin viiveitä, ja siten todelliset rokotettujen määrät ovat ilmoitettua suuremmat.

Viimeisen seurantaviikon (viikko 8) aikana tartuntatautirekisteriin ilmoitettiin 3909 uutta tapausta, kun edellisellä viikolla uusia tapauksia ilmoitettiin 3514. Uusien tapausten ilmaantuvuus oli 71 tapausta 100 000 asukasta kohden, ilmaantuvuus on siis suurempi kuin edellisellä viikolla, jolloin luku oli 63. Viimeisen kahden viikon seurantajakson (viikot 7-8) yhteenlaskettu tapausmäärä oli 7423 uutta tapausta, kun sitä edeltävien kahden viikon (viikot 5-6) yhteenlaskettu tapausmäärä oli 5148 uutta tapausta. Uusien tapausten ilmaantuvuus oli 134 tapausta 100 000 asukasta kohden, edeltävällä kahden viikon jaksolla vastaava luku oli 93.

Helmikuun kahden ensimmäisen viikon aikana (viikot 5-6) tapauksia todettiin noin 2500-2600 viikossa. Viimeisten kahden viikon aikana tapausmäärät ovat nousseet, viimeisen viikon aikana todettiin viikkotasolla eniten covid-19-tapauksia koko epidemian aikana Suomessa.

Arvioitu tartuttavuusluku on tällä hetkellä 1,15-1,35 (90 % todennäköisyysväli).

Valtakunnallisesti sairaalahoidon kuormitus on viimeisen viikon aikana selvästi kasvanut. Myös tehohoidon tarve on lisääntynyt viimeisen parin viikon aikana. Yli 70-vuotiaat kuuluvat ikänsä puolesta riskiryhmään, jolla on muita suurempi riski sairastua vakavaan koronavirustautiin. Mitä enemmän tautia leviää väestössä, sitä suuremmaksi kasvaa riski, että myös ikääntyneet saavat tartuntoja.

THL on 5.3.2021 oikeusministeriölle antamassaan lausunnossa (Arvio covid-19-epidemian tilanteesta sekä projektioita sen mahdollisesta epidemiologisesta kehityksestä) todennut, että 5.3.2021 mennessä Suomessa on todettu yhteensä 60 904 koronavirustapausta (ilmaantuvuus

143 per 100 000 väestö/14 vrk). Tautitapausten määrä ja ilmaantuvuus ovat kohonneet helmikuun 2021 alun jälkeen erittäin nopeasti. Viikot 8 ja 9 ovat molemmat olleet tapausmäärien suhteen ennätyskellisiä koko Suomen epidemian ajalta.

THL on epidemiologisen tilanteen kehittymistä arvioidessaan todennut, että tartuntojen lisääntymistä kuvaava efektiivinen lisääntymisluku R_e on arvioitu tasolle 1,15-1,35, joka tarkoittaa vähitellen kiihtyvää tapausmäärien lisääntymistä, mikäli altistumisen olosuhteissa ei tapahdu muutosta. Tämä tarkoittaa tapausmäärien monistumista tuolla kertoimilla noin viiden päivän välein, koska tämä on keskimääräinen altistumisesta tartuntaan kuluva aika. Kun otetaan huomioon tämän hetken päivittäinen tapausmäärä (n. 750/vuorokausi), THL arvioi, että mikäli kasvuvauhti jatkuisi, nykyisellä R_e arvon luottamusvälillä päivittäinen tapausmäärä Suomessa voisi 18.4.olla välillä n. 2600-11200 per päivä. Jos R_e arvoksi valitaan keskiarvo 1,25 tapauksia voitaisiin tuolloin päivittäin todeta n. 5600.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen lausunto

Itä-Suomen aluehallintovirasto on 4.3.2021 pyytänyt Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselta lausuntoa koskien tartuntatautilain mukaisten edellytysten täyttymistä oppilaitosten sulkemiseksi Etelä- ja Itä-Savon sairaanhoitopiirien alueella.

THL on antanut Itä-Suomen aluehallintovirastolle 5.3.2021 päivätyn lausunnon. THL on lausunnossaan todennut, että hallitus linjasi rajoitusten tiukentamisesta neuvottelussaan 24.2.2021. Ne koskevat kolmen viikon ajan 8. – 28.3.2021 epidemian kiihtymis- ja leviämisvaiheessa olevia alueita eli käytännössä lähes koko maata. Hallitus linjasi, että toinen aste ja peruskoulut yläkoulut siirtyvät etäopetukseen em. ajanjaksona kiihtymis- ja leviämisvaiheessa olevilla alueilla. Lisäksi yli 12-vuotiaiden ryhmäharastustoiminta keskeytetään. Samalla kerrottiin, että hallitus tuo eduskunnalle esityksen ravintoloiden sulkemiseksi 8. – 28.3.2021. Ravintolat suljettaisiin vain epidemian leviämis- ja kiihtymisvaiheessa olevilla alueilla.

Valtakunnallinen sulkutila tarkoittaa, että toimenpidetason 2 toimet otetaan käyttöön hallituksen linjauksen mukaisesti kiihtymis- ja leviämisvaiheen alueilla eli lähes koko maassa. Perusteluna sille on valtakunnallinen epidemiatilanne. Toimenpidetason 2 toimet on kuvattu STM:n 1.3.2021 antamassa ohjaukskirjeessä. Tason kaksi toimenpidekokonaisuudella tavoitellaan nopeaa ja voimakasta kontaktien vähenemistä määrääjäksi koko maan tasolla.

Toimenpiteiden arvioinnissa on otettava yhdenmukaisesti huomioon julkinen vallan velvollisuus estää epidemian leviämistä ja turvata terveydenhuollon toimintakapasiteetti. Terveydenhuollon toimintakapasiteetin

turvaaminen ja toimenpiteet epidemian leviämisen estämiseksi ja hidastamiseksi ovat perusoikeusjärjestelmän näkökulmasta erittäin painavia tavoitteita, joiden turvaamiseksi täytyy myös tehdä riittävästi toimia ja enustetusta poikkeavan kehityksen tilanteessa tulee ryhtyä ripeästi tarvittaviin toimiin.

THL toteaa, että valtioneuvoston sekä sosiaali- ja terveysministeriön toimenpiteet muodostavat kokonaisuuden, jonka käyttöönotto on epidemia-tilanteen nopea heikkeneminen huomioiden perustelua. Kunnat ja aluehallintovirastot toimivaltaisina viranomaisina päättävät säädöspohjaan perustuvien toimenpiteiden käyttöönottamisesta.

Epidemiatilanne Etelä-Savon ja Itä-Savon sairaanhoitopiirien alueella

Sosiaali- ja terveysministeriön ohjauskirjeissä 1.3.2021 ja 5.3.2021 on mainittu alueet, joilla tason 2 toimenpiteet ministeriön arvion 24.2.2021 mukaan tulevat kyseeseen. Itä-Suomen aluehallintoviraston toimialueella kiihtymisvaiheen alueita ovat Itä-Savo ja Etelä-Savo.

Etelä-Savon sairaanhoitopiiri

Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä (Essote) on 4.3.2021 antamassaan lausunnossa todennut, että koronavirusstartuntojen ilmaantuvuus sairaanhoitopiirin alueella on ollut 142,4 / 100.000 aikavälillä 17.2. - 2.3.2021. Alue on koronavirusepidemian kiihtymisvaiheessa. Alueella on laaja tartuntarypäs, johon liittyy laajamittaisesti altistumisia ravitsemusliikkeissä ja aikuisten harrastustoiminnassa. Kaikkia altistuneita ei ole pystytty tavoittamaan. Alueella on todettu myös yksittäisiä tartuntoja, joiden lähdeä ei ole pystytty vahvistamaan. Todennäköisesti alueella on vielä tapauksia, joiden osalta tartuntaa ei ole todettu.

Essoten mukaan tartunnanjäljityksen onnistuminen on tällä hetkellä noin 90 %. Alueen altistumispaikkalistaus on laaja, ja altistumispaikkoja on usean kunnan alueella.

Essoten mukaan viimeaikaisessa tartunnanjäljityksessä alueella todetun laajan tartuntaketjun osalta tehdyt karanteeni- ja rajoitustoimet ovat toimineet. Yli puolet todetuista tapauksista ovat olleet jo valmiiksi karanteenissa. Toisaalta alueella on uusia varsinkin Uudeltamaalta lähtöisin olevia ketjuja, joiden osalta laajuus ei vielä ole täysin selvinnyt.

Essoten mukaan peruskoulun 7-9 luokkalaisten ikäluokassa ei ole todettuja tartuntaketjuja. Essote katsoo, että peruskoulun 7-9 luokkien opetustilojen sulkemisen välttämättömyys- ja viimesijaisuusperusteet eivät täyty.

Essoten edustaja on 8.3.2021 aamulla aluehallintoviraston kanssa käydyssä kokouksessa todennut, että Essoten 4.3.2021 lausunnossa antama välttämättömyysarvio peruskoulun 7-9 luokkien opetustilojen sulkemisesta on perustunut ainoastaan alueellisen epidemiatilanteeseen, eikä

siinä ole huomioitu valtakunnallista epidemiatilannetta. Samalla Essoten edustaja on todennut sairaanhoitopiirin hyväksyvän sen, mikäli aluehallintovirasto päätyy arviossaan siihen, että koulutilojen sulkeminen on välttämätöntä.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) hybridistrategian seurannan valtakunnallisten tilannearvioporttien mukaan viikoilla 5-8 Etelä-Savon sairaanhoitopiirin seitsemän päivän ilmaantuvuusluvut 100 000 asukasta kohden ovat olleet 7.1, 9.1, 88.1 ja 54.3 ja positiivisten näytteiden prosenttiosuus testatuista on ollut 0.55, 0.74, 3.93 ja 2.52.

Itä-Savon sairaanhoitopiiri

Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (Sosteri) on 4.3.2021 aluehallintovirastolle antamassaan lausunnossa todennut, että koronavirustartuntojen ilmaantuvuus sen alueella on ollut 32,5 / 100.000 aikavälillä 15.-28.2.2021. Tartuntaketjut on pystytty luotettavasti selvittämään lähes 100 %. Peruskoulun 7-9 luokat eivät ole näyttäneet merkittävinä tartuntapaikkoina, eikä yhtään välittyntä tartuntaa ole yläkouluissa todettu. Peruskoulun 7-9 luokkien opetustilojen sulkeminen ei sairaanhoitopiirin arvon mukaan ole välttämätöntä.

Itä-Savon sairaanhoitopiirin 1.3.2021 julkaiseman tiedotteen mukaan sairaanhoitopiirin alueella on varmistunut 64 eteläafrikkalaista virusvariantitapausta.¹

Itä-Savon sairaanhoitopiiriltä 8.3.2021 saadun tiedon mukaan epidemiatilanne on 6.-7.3.2021 viikonlopun aikana sairaanhoitopiirissä heikentynyt. Alueella on havaittu kolme uutta tartuntaketjua, joihin liittyy merkittävä määrä altistuneita henkilöitä.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) hybridistrategian seurannan valtakunnallisten tilannearvioporttien mukaan viikoilla 5-8 Itä-Savon sairaanhoitopiirin seitsemän päivän ilmaantuvuusluvut 100 000 asukasta kohden ovat olleet 74.5, 44.7, 20.0 ja 15.1 ja positiivisten näytteiden prosenttiosuus testatuista on ollut 2.99, 2.69, 1.34 ja 1.14.

Johtopäätös

Aluehallintovirasto pitää selvitettyinä, että laajaa tartunnan vaaraa aiheuttava yleisvaarallinen tartuntatauti leviää edellä mainituissa kahdessa Itä-Suomen aluehallintoviraston toimialueen sairaanhoitopiirissä. Valtakunnallinen epidemiatilanne on voimakkaasti paheneva. Alueellinen epidemiatilanne Etelä-Savon sairaanhoitopiirin alueella on paheneva, ja myös Itä-Savon sairaanhoitopiirin alueella tilanne on viime päivinä taas heikentynyt. Molemmat sairaanhoitopiirit ovat epidemian kiihtymisvaiheessa. Etelä-Savon ja Itä-Savon sairaanhoitopiirit ovat vierekkäisiä maakuntia, joiden etelä- ja länsipuolella sijaitsee leviämisvaiheessa olevia maakuntia (Etelä-Karjala, Päijät-Häme). Ympäröivien maakuntien

¹ <https://www.sosteri.fi/bussiketjURYvas-varmistui-virusmuunnoksen-aiheuttamaksi/>, 5.3.2021.

epideeminen tilanne on riski myös Etelä- ja Itä-Savon sairaanhoitopiirien alueelliselle tilanteelle.

Aluehallintovirastolla ei ole tietoa niiden määrästä, jotka sairastavat Etelä-Savon tai Itä-Savon sairaanhoitopiirien alueella covid-19-infektiota tietämättään oireettomana ja siten mahdollisesti levittävät tartuntaa. Lisäksi monet sairastavat taudin lievänä. Jos sairastuneet eivät hakeudu heti ensivaiheessa testiin tai testitulokset viivästyvät muista syistä, taudin jäljittäminen vaikeutuu. Aluehallintovirasto toteaa, että jos suurissa yhteisöissä kuten kouluissa tai työpaikoilla ilmenee tartuntoja ja siten altistumisia, vie se resurssia tartunnan jäljityksestä.

Aluehallintovirasto katsoo, että sairaanhoitopiirien 4.3.2021 antamissa kirjallisissa lausunnoissa todetut arviot koulutilojen sulkemisen välttämättömyydestä ovat perustuneet ainoastaan kunkin sairaanhoitopiirin alueelliseen tilanteeseen. Aluehallintovirasto katsoo, että koulutilojen sulkemisen välttämättömyysarvioinnissa on huomioitava paikallisen epidemiatilanteen lisäksi tartuntatautilain 8 §:n nojalla myös valtakunnallinen epidemiatilanne THL:n asiantuntija-arvion mukaisesti.

Aluehallintovirasto katsoo, että huomioon ottaen kansallinen ohjaus, THL:n asiantuntijaorganisaationa antamat lausunnot ja arviot valtakunnallisesta epidemiatilanteesta ja sen nopeasta heikkenemisestä sekä alueellinen epidemiatilanne Etelä-Savon ja Itä-Savon sairaanhoitopiirien alueilla, perusopetusta antavien oppilaitosten sulkeminen perusopetuksen vuosiluokkien 7-9 sekä perusopetuslain mukaisen lisäopetuksen osalta Etelä-Savon ja Itä-Savon sairaanhoitopiirien kuntien alueella on välttämätön toimi yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi.

Aluehallintovirasto pitää tartuntataudin leviämisen estämiseksi välttämättömänä määrätä ajalla 10.3.-28.3.2021 Etelä-Savon ja Itä-Savon sairaanhoitopiirien kuntien alueella sijaitsevien perusopetuslain (628/1998) mukaista perusopetusta antavien oppilaitosten tilat suljettavaksi siten, ettei tiloja saa käyttää 7-9 vuosiluokkien opetuksen eikä perusopetuslain mukaisen lisäopetuksen järjestämiseen eräin määräyksessä mainitun poikkeuksin.

Rajoitusta voidaan pitää vallitsevissa olosuhteissa oikeasuhtaisena, kun otetaan huomioon opetuksen järjestäjälle perusopetuslaissa asetetut velvoitteet oppilaan perusopetuslain mukaisten oikeuksien turvaamiseen määräyksen voimassaollessa.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Tartuntatautilaki (1227/2016) 1, 8, 58 ja 91 §

Valtioneuvoston asetus tartuntataudeista (146/2017) 1 ja 5 §

Valtioneuvoston asetus tartuntataudeista annetun valtioneuvoston asetuksen (146/2017) 1 §:n muuttamisesta (69/2020) 1 §

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa tartuntatautilain 90 §:n 1 momentin mukaan haakea muutosta valittamalla Itä-Suomen hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Valitusosoitus on liitteenä.

TÄYTÄNTÖÖNPANO

Tämä päätös pannaan täytäntöön heti mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta tartuntatautilain 91 §:n 1 momentin nojalla.

LISÄTIETOJA

Lisätietoja asiasta antaa tarvittaessa aluehallintoylilääkäri Sami Remes puh. 029 501 6800 (vaihde).

ylijohtajan sijainen,
johtaja

Ulla Ahonen

ylitarkastaja

Emma-Lotta Kinnunen

LIITTEET

Etelä-Savon ja Itä-Savon sairaanhoitopiirien kunnat

JAKELU JA SUORITEMAKSU

Päätös yleistiedoksiantona

Tämän päätöksen tiedoksianto tapahtuu yleistiedoksiantona. Asiakirja pidetään kaikkien nähtävillä Itä-Suomen aluehallintovirastossa 28.3.2021 saakka. Päätöksen nähtäville asettamisesta ilmoitetaan yleisessä tietoverkossa aluehallintoviraston verkkosivulla www.avi.fi

Tämän päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä siitä, kun edellä mainittu ilmoitus on julkaistu aluehallintoviraston verkkosivulla.

Tiedoksi

Etelä-Savon ja Itä-Savon sairaanhoitopiirien alueen kunnat

Etelä-Savon sosiaali- ja terveystieteiden kuntayhtymä ja Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä, joita pyydetään tiedottamaan päätöksestä alueensa kuntien tartuntataudeista vastaavia lääkäreitä

Itä-Suomen poliisilaitos

Etelä-Savon pelastuslaitos

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Sosiaali- ja terveysministeriö

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Valtioneuvoston kanslian viestintäosasto

Digi- ja väestötietovirasto

Maksutta

Tämä asiakirja ISAVI/2001/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ISAVI/2001/2021 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Ahonen Ulla 09.03.2021 10:15

Esittelijä Kinnunen Emma-Lotta 09.03.2021 10:15